

Снежана ТАЛЕВСКА

БРОЈНАТА ЗАСТАПЕНОСТ НА ДЕЦА СО ОШТЕТЕН ВИД НА ТЕРИТОРИЈАТА НА ГРАД СКОПЈЕ И ОРГАНИЗАЦИЈАТА НА РАБОТАТА СО ОВАА ПОПУЛАЦИЈА НА ПРЕДУЧИЛИШНА ВОЗРАСТ

Бинокуларниот вид е сè поголема потреба за вклучување во тековните на современиот живот. Но има голем број наследни фактори што го нарушуваат нормалниот развој на видната функција, како и голем број причинители на оштетувања во пренаталниот и наталниот период што предизвикуваат оштетувања на органот за вид, па се наметнува со најголема сериозност прашањето на рано откривање на причините, дијагностицирање и лечење што би оневозможило хедикемирање на тие деца.

Тоа е возможно, само ако се воспостави соработка со сите субјекти што се во непосреден контакт со детето и тоа најважни се:

- **мајката на прво место што е и најдолго со детето;**
- **педијатарот;**
- **медицинската сестра;**
- **офталмологот;**
- **дефектологот;**
- **воспитувачот;**
- **лекарот од општа практика.**

Не е потребно многу да се изложува за значењето на видот во животот на човекот, односно за значењето на бинокуларната функција на видот кај децата, од нивна најрана возраст кога и психофизичкиот развој е најбурен. Но потребата да се сфати од колкава важност е навременото, односно раното откривање, дијагностицирање и третман на оштетувањето на видот е голема.

Особено тоа е важно за амблиопијата, која на оваа рана возраст најтешко се открива, но најлесно и успешно се лекува. Велиме најтешко се открива, поради заблудата и инертноста кај родителите токму во овие години од раѓање на детето, па до третата година, зашто детето е мало и зашто треба да се попричека за нешто да се преземе.

Но практиката покажала дека токму тоа е изгубено време и тешко се надоместуваа, било во смисла за лечење на амблиопијата и третирање, или пак рехабилитирање на амауроza, односно резултатите во лечењето и рехабилитацијата се поголеми и поуспешни доколку возраста е помала.

Значи доколку повеќе се доцни во откривањето, дијагностицирањето, рехабилитацијата, лечењето на амблиопните деца и рехабилитацијата на слепите деца, дотолку е потешко оспособувањето за живот и работа на визуелно оштетените.

Од тие причини беше проследена бројната состојба на деца со оштетен вид на територија на град Скопје каде што беа проследени најзастапените облици на оштетување на видот разместени според возраста на која тие се дијагностицирани. Возраста е од 1 до 7 години.

Таб. 1.

Облици на оштетување на видот			
Страбизам со амблиопија	Хетеротропија	Рефракциони аномалии	Нистагмус
110	30	140	10
70%	23%	90%	7%

Од табеларно прикажаните облици на оштетување на видот најчести се рефракционите аномалии и страбизмот кој од вкупно 150 деца евидентирани со оштетен вид, 70% се со страбизам со амблиопија, а 90% со рефракциони аномалии.

Таб. 2.

Застапеност на обликот на оштетувања на видот во однос на возраста				
Год.	Страбизам со амблиопија	Хетеротропија	Рефракциони аномалии	Нистагмус
1.	4	10	5	3
2.	16	2	7	-
3.	26	-	23	-
4.	15	-	6	-
5.	4	5	-	-
6.	5	15	40	1
7.	40	-	59	1
Вк.	110	30	140	5

Од приложеното во Таб. 2 гледаме дека сепак бројно најприсутно е откривањето на оштетениот вид на предучилишна или училишна возраст на децата (станува збор за оштетен вид во границите на слабовидност) а во практиката еве како изгледа тоа:

- Наместо детето да се подготвува за поаѓање во училиште со своите родители во една ситуација на релаксираност во семејството, имаме обратна ситуација односно нарушување на хармоничноста од голем број причини;

- Следат лекарски прегледи, интервенции, детето често пати е отсутно од дома а често се патува и во странство.
- Односите помеѓу родителите се нарушуваат. Значи целокупна парализа во семејството и ред други ситуации што ќе дадат печат врз развојот на личноста која се формира.

За да се спречи појавата на ваква ситуација потребни се:

- **редовни офталмолошки прегледи со самото раѓање на детето и по секоја година;**
- **редовно преку контактни емисии информирање на граѓанинот со цел едукација за оваа проблематика на широк план.**

Една сосема друга ситуација имаме пак кај оштетениот вид што е во граници на слепило и практично слепо лице.

Овдека дијагнозата најчесто се поставува мошне рано во првата година од животот на детето. Во овие случаи ги имаме следните ситуации:

- реакциите на родителите се слични со претходно наведените, но овдека шокот е поголем, родителите се во еден ментален кошмар, кога се помешува љубовта со сожалување на детето. Тука е и разочараноста и стравот на родителите од несноаѓање во новонастанатата животна ситуација;
- Емоционалната напнатост и намалената спонтаност во семејството стануваат постојан белег во семејните односи;
- Социјалната комуникација е намалена до минимум па сето семејството и хендикепираното дете ги води до осаменост не својствена за вистинските потреби на слепото дете.

Значи прилично сложена ситуација за семејството со хендикепирано дете кое во дадениов момент останува без помош од стручни лица и стручни служби. Со други зборови неминовна е потребата од:

- **Отворање на стручни служби за работа со родителите, стручни служби за домашна помош и работа со хендикепираното дете со цел започнување на рехабилитацијата од првите години на дијагностицирањето на оштетувањето.**

Snezana TALEVSKA

THE NUMERICAL REPRESENTATION OF CHILDREN WITH DAMAGED EYESIGHT ON THE TERRITORY OF SKOPJE AND WORK ORGANIZATION WITH THIS POPULATION AT PRESCHOOL PERIOD

The binocular function of the eyesight as a process develops as early as the first years of life.

Taking into consideration the great number of inherent factors, which disturb the normal development of the eye-sight function, and the great number of causes of damages in the prenatal and natal period, the question of early detection of the reasons, diagnostics and treatment are of utmost importance.

That's possible, only if there is a cooperation among persons that are in the closest contacts with the child:

- **the mother;**
- **the pediatrician;**
- **the nurse;**
- **the ophthalmologist;**
- **the educator and**
- **the physician.**

It's not so necessary to talk about the importance of the sight in the human life, i.e. the importance of the binocular function of the children's sight, from the early age when their psychophysical development is the most flourishing.

The importance of the early detection, diagnostics and treatment of the damaged eyesight is great. Especially, this is of great importance for ambliopia, which can be hardly detected at this early period, but it can be easily and successfully treated. We say it is hard to detect because of the delusion and inertness of parents, just during early years from birth to the 3 year, that the child is small and it's too early to start a treatment.

On the contrary, practice has shown that this time is lost and hardly can be compensated, either in means of cure of ambliopia and treatment or rehabilitation of amaurosis.

The numerical data of children with damaged eyesight on the territory of Skopje and the need of organized work with this population of children at preschool age will be confirmed and enclosed.